

Det kongelige Landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 201000454-/JHM
Vår ref: 2011/
Dato: 28.02.2011
Org.nr: 985 399 077

v/ Avdelingsdirektør Gaute Lenvik

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

VIDERE OPPFØLGING AV INSTITUTTGENNOMGANGEN

Vi viser til brev av 28. januar om videre oppfølging av instituttgjennomgangen. I brevet bes det spesielt om tilbakemelding på problemstillingene som gjelder forholdet mellom forvaltningen og instituttene.

Først en generell kommentar. I mandatet gitt til Norges Forskningsråd (NFR) står det. *Hovedmålet for gjennomgangen er..... (2) å gi råd om arbeidsfordelingen mellom instituttene og forvaltningsorganene når det gjelder forvaltningsoppgaver.*

Mattilsynet synes ikke dette er godt evaluert i rapporten. NFR har i utgangspunktet lite erfaring med problemstillinger knyttet til forvaltningsstøtte. Hva dette omfatter og hvilken betydning det har for forvaltningen. Rapporten bærer preg av dette. Blant annet har man ikke tatt for seg utgangspunktet for dagens ordning, som baserer seg på de vurderingene som ble gjort i forbindelse med matreformen. FoU basert forvaltningsstøtte fra disse institusjonene var en viktig forutsetning for en effektiv forvaltning. Etter Mattilsynet ble etablert i 2004 har det innarbeidet seg en praksis hvor finansieringen av Mattilsynets forvaltningsstøtte dekkes over budsjettene tildelt fra det respektive departement. Dette gjelder for alle de kunnskapsinstitusjonene Mattilsynet har avtaler med. Alle Mattilsynets tre eierdepartementer har kunnskapsinstitusjoner som leverer kunnskapsstøtte til Mattilsynet. Avtaler og finansiering til alle disse kunnskapsinstitusjonene er identisk.

Evalueringen kommer med følgende forslag som vi vil kommentere:

1. Det anbefales at instituttene langsiktige kompetanseutvikling i større grad finansieres gjennom instituttene basisbevilgninger som kommer fra NFR
2. Forvaltningsstøtten bør finansieres direkte fra Mattilsynet
3. Det forutsettes at det inngås rammeavtaler slik at denne type tjenester ikke blir omfattet av anbudsreglementet
4. Det foreslås en oppmykning av dagens praksis ved at LMD pålegger Mattilsynet å kjøpe analysetjenester fra instituttene til OK-programmene. Det påpekes at dette kan medføre betydelige innsparinger ved å kjøpe analyser i utlandet.

Finansiering over NFR's basisbevilgning

I utgangspunktet er vi redd for at enn ved å øke NFR's andel av bevilgningene vil redusere fokuset på forvaltningsstøtte. Forvaltningsstøtten skal være forskningsbasert, men vi ser at NFR's prioritering når det gjelder forskning i liten grad har tilgodesett forskning rettet mot forvaltningen. Med det internasjonale perspektivet som trekkes opp for forskningen, hvor f eks EU's rammeprogram står sentralt, vil man i mindre grad ha fokus på spesifikke nasjonale problemstillinger. Problemer og utfordringer knyttet til forvaltningen vil ofte ha et slikt perspektiv og kan dermed lett bli nedprioritert.

Forvaltningsstøtte basert på bestillinger fra Mattilsynet og unngåelse av anbudsreglementet

En slik modell forutsetter at kunnskapsinstitusjonene ikke lenger får sine midler, som skal dekke forvaltningsstøtte til Mattilsynet, over statsbudsjettet. Mattilsynet må dekke behovet for forvaltningsstøtte ved bestillinger og egne midler.

Mattilsynet ser at det kan være et behov for å utvikle etatens bestillingskompetanse i forhold til kunnskapsinstitusjonene. Det er her viktig å understreke at mye av kunnskapsstøtten er løpende og må sees på som driftsoppgaver. Dette er dekket i de generelle avtalene Mattilsynet og kunnskapsinstitusjonene har i dag. Egne bestillinger bør bare omfatte hendelser av et vist omfang og nye problemstillinger som dukker opp. Vi vil advare mot å byråkratisere prosessen i for stor grad. Dette vil stjele ressurser fra det faglige arbeide og den administrative byrden vil øke.

Mattilsynet ser det som avgjørende at man har nasjonale kunnskapsinstitusjoner. Vi har liten tro på at kunnskapsstøtte på et helt forvaltningsområde kan kjøpes internasjonalt. Vi ser at enkelte problemstillinger krever kompetanse vi ikke har i Norge. Etter vår mening og erfaring kan denne kompetansen enklest hentes inn via kunnskapsinstitusjonene, som har et bredt internasjonalt nettverk. På denne måten får man tilgang på kompetanse uten at det påløper store utgifter.

Mattilsynet tror at den modellen rapporten foreslår med bestillinger og finansiering over Mattilsynets budsjett, lett vil utløse et krav om å sette oppgavene ut på anbud. Som beskrevet over mener vi dette vil være en dårlig løsning som vil svekke den nasjonale kompetansen på Mattilsynets forvaltningsområder.

Kjøp av OK analyser i utlandet

Siden Mattilsynet ble etablert i 2004 har vi vært gjennom en prosess i forhold til anbudsutsetting av OK prøver. I dag er eierdepartementenes policy at analyse av OK prøver generelt skal utføres i Norge. Bakgrunnen for denne policyen er behovet for å ha beredskap på analyse av prøver for sykdommer og tilstander, som gjør oss i stand til å dekke det nasjonale behovet i beredskapssituasjoner. Vi kan her nevne to konkrete situasjoner hvor dette har vært viktig siden Mattilsynets etablering, blåttunge og svineinfluensa. Ved selv å kunne utføre analyser vil man ikke bare dekke analysebehovet, men også besitte kompetanse om analysemetoden. F eks krav til prøvemateriale, testens sensitivitet og spesifisitet, osv. Denne type kompetanse kan være avgjørende å ha enkelt og raskt tilgang til i en krisesituasjon.

Mattilsynet vil komme med tre ytterligere kommentarer til evalueringen.

Evalueringen nevner ikke Vitenskapskomiteen (VKM). VKM er en viktig del av matreformen og er den sentrale institusjonen for mer omfattende risikovurderinger. Sentralt i VKM's arbeid står kunnskapsinstitusjoner til de tre eierdepartementene. Eventuelle endringer i forhold til LMDs forskningsinstitutter bør vurderes i forhold til VKM's behov for kompetanse.

Vi ser i brevet av 28. januar fra LMD at det legges vekt på at evalueringen diskuteres med FKD og HOD. Mattilsynet mener dette er viktig. For oss vil det være uheldig hvis våre eierdepartementer utvikler seg i forskjellige retninger med tanke organiseringen av forholdet mellom kunnskapsinstitusjonene og Mattilsynet.

Mattilsynet vil også påpeke at LMD's forskningsinstitutters forhold til NOFIMA ikke er diskutert i evalueringen. Dette ser vi på som en mangel.

Med hilsen

Kari Bryhni
Konstituert administrerende direktør